

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Consultationes Theologicæ Et Spirituales Christiani verè fidelis & verè devoti ...

... De Excellentissimis Dei

Louis François <d'Argentan>

Augustæ Vindel. ; Dilingæ, 1701

VD18 90029526

Consult. II. Summa Voluntatis voluptas est, amare Deum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45487

stuporem complent animam consolatione divinâ, quam mundus non novit, est *Christus Jesus*, velut Cathedram, suam conscendens Crucem. Ad pedes ejus te relinquo, ut audias vo-

cem cordis illius cor tuum allocuturi, quam ubi audiveris, & delicias Cognitionis ejus gustaveris, fateberis veras intellectus delicias gustari in Cognitione Dei.

CONSULTATIO II.

Summa Voluntatis Voluptas est Amare Deum.

Quam benè explanatur natura hominis, dum verum inconstantia theatrum nuncupatur! tota vitæ ipsius ratio aliud esse non videtur quam longa comœdiæ representatio, in quâ nunquam non os, faciem ac frontem immutat. Hæc vix se induit opinione, mox gestit induere aliam: modò vult, mox non vult amplius, jam irâ motus, jam mitis totus; nunc monstrat se mœstum, mox celebrat festum, in tot ac tantas transformat se figuras, ut quasi nunquam sibi ipsi sit similis. Nihil ominùs reperire est certos quosdam catones tam æqualis constantia, ut videantur accepisse privilegium, quo eximantur à communi lege hominum, sive hoc acceperint ex bonitate quâdam indolis, sive obtinuerint exercitio & labore virtutis.

Noveram quendam ex his, quem nunquam non adverteram tam circumspectum & eo-

dem agendi modo sibi semper æqualem, ut, qui semel ipsum viderat, ipsum semper videret. Erat is ingenij suavis, indolis benignæ, conversationis jucundæ, tam perfecto passionum suarum usus dominio, ut movere se, nisi ad rationis imperium, non auderent. Stupebant omnes, quòd aliquod post tempus non amplius in conspectum veniret, abs eo, quòd causa constaret: Non enim singularitèr addictus erat solitudini, nec magnis implexus negotijs, cum præcipuum ipsius & quotidianum fuerit negotium jucundè cum familiaribus suis traducere tempus; & omnes se ab ipso derelictos dolebant.

Cùm die quâdam adesset viris quibusdam magnæ pietatis, parumpèr abstractis à mundi tumultu, ad agenda quædam negotia Dei honorem concernentia, invenimus ipsum totum solum, suis intentum cogitationibus

bus in loco, ubi non quæsissemus ipsum. Volebat is quidem occursum nostrum declinare, sed amplius non poterat. Quod potuit, erat, pro more componere oris totiusque corporis habitum, sibi vim inferens, ut festivum præferret genium, & consuetam reassumeret frontis ac vultus serenitatem. Sed tam coacta res erat, ut cunctis pareret ad oculum. Erat totus macie confectus, mœstus, cogitabundus dejectis præ tristitiâ in terram oculis, omnia displicebant ipsi, loquebatur parùm & frequens ingemiscebat. Unico verbo, erat tam ingens mutatio, ut vix, quòd idem fuerit, credi potuerit.

E societate quispiam vir valde prudens, jucundo oris habitu dicebat ipsi: Ægrotas sanè, & apprehensâ manu illius, quasi exploraturus pulsus arteriæ: Medicæ artis paulisper expertus, fallar, nisi detexero tibi qualitatem & originem infirmitatis tuæ. Malè affectum est tibi cor, in quo necesse est, te plagam accepisse. Et desuper declaravit illi insignem hanc Philosophiam Platoniorum, quæ à Marsilio Ficino refertur, quasi ipse modò invenisset, ad exponendum ipsi omnem indispositionem suam, eâ prorsus ratione, quâ expertus medicus cum infirmo suo agens id facere potuisset.

Est nobis, inquiebat illi, cor Quæ ratio
ne excite-
tur amor
in corde
juxta Pla-
tonicos. fornacis instar accensum igne caloris naturalis. In hoc perficitur ultima digestio sanguinis, & separatio illius, qui arterialis vocatur, ab eo, qui dimanat in venas & servit nutrimento corporis, sicut alter, qui plenus est Spiritibus, servit ejusdem commotioni. Sed intrat quandoque in hanc cordis fornacem certus aliquis genius malignus, qui paulisper turbat ipsius œconomiam, & in secreto format aliquos spiritus è sanguine magis fervido & puro, quem separat ab illo, qui magis materialis est. Hisce in cordis medio fabrefactis, sensim illos indè extrahit, & ascendere facit in caput, sive ut temperet aliquantulum ipsorum calorem nimium frigiditate cerebri, sive studio illos deducat ad sedem rationis, nimirum caput, ut mutuam ab intellectu accipiat necessariam dexteritatem, ad exitum prosperè affequendum, cui illos impendere intendit.

Hi Spiritus, qui foetus sunt cordis & cerebri, recipientes à primo multum ignis, & ab altero multum intelligentiæ, pari modo activitatem habent ad aggradienda, & dexteritatem ad conducenda sua consilia. Hinc cum credant se in capite esse non velut in carcere, ubi captivitate stringuntur, sed velut in

propugnaculo, ex quo suæ subij-
ciant ditioni, quidquid potue-
rint, faciunt eruptionem per o-
culos, & alia oppugnabant lo-
ca, quæ per oculos quoque in-
vadunt; probè gnari, sensus ali-
os magis rudes, magisque cor-
pori immerfos, non tantum cum
intellectu habere commercium.
Primo congressu, quo sese insi-
nuarunt oculis, non nisi leno-
ciantur, blandiuntur suaviter
inclinationi, & occultam conciliant lætitiã, abs eo, quod
quidquàm inferant mali.

Sed paulatim ad cerebrum
usque penetrant, & occupare
incipiunt intellectum, quem
meditandum reddunt & cogi-
tationibus defixum; Exin mœ-
stum ac morosum: non diù au-
tem hinc sedem figunt; Nam è
capite descendunt in cor, ubi
certum accendunt ignem, quo
id consumitur, agitur, mille
molestijs & inquietudinibus ob-
ruitur. Videmus ingemiscere
hominem, languere, dolere, tæ-
dio tabescere, & nescit, undè si-
bi hoc malum accidat, nè quo-
modò occultum hoc vulnus ac-
ceperit, quo dolet. Ah! abs-
que eo, quod quidquàm de hoc
cogitãrit, jam intravit mors per
fenestras! Aspexit aliquam pul-
chritudinem se aspicientem &
ex oculis unius exierunt spiri-
tus incantantes, & intraverunt
in oculos alterius. Et spiritus

hi in uno corde per malignum
genium inquietudines causan-
tem fabrefacti, ingressi sunt per
oculos in cor alterum, quod
haud aliter tractant, nisi more
victoris munimentum quodpi-
am occupantis. Et ecce id, un-
dè doleat.

Non fecit hic homo, nisi,
quod ingemisceret sublatis in
Cœlum oculis, dum Medicus
noster ipsi tam candidè detexit
infirmittatis suæ originem. Vix
expectare poterat, antequàm
discursum finiret, quin confite-
retur nobis. Verum est, quod
amem; Sed nè veritatis id mi-
hi vitio. Certè si pateret vobis
mei causa tormenti, affirmare-
tis, nil eo delectabilibus esse in
mundo. Est namque ---. Opor-
tebat patientèr dare aures, quo-
ad effunderet paulispèr cor su-
um & eloquentiæ suæ explica-
ret vela, circa raras personæ à
se amatae dotes & ornamenta.
Non utebatur, de illâ loquens,
nisi verbis omninò sacris. Haud
enim erant, nisi adorationes,
nisi divinitates, nisi vota, nisi al-
taria, nisi sacrificia, nisi incen-
sa, nisi templa gloriæ, nisi ra-
ptus, nisi objecta Beatitudinis.

Hallucinaris, dicebam ipsi, mi
Domine, procul dubio enim cre-
dis, nos loqui de devotione:
Nam omnia hæc verba tam sub-
limia, propriè non conveniunt
nisi Deo. Verum est, inquit; sed

quo-

quomodo sermonem vis fieri de eo, quod amatur, nisi verbis veneratione & affectu plenissimis? Amor, quando proprium suum loquitur Idioma, alia se ratione explicare non posset. Fateor, quantocyus reponebam, sed in hoc, uti dixi, est hallucinatio & error amoris: Non est creatum cor nostrum nisi ad amandum Deum; quando amat quidpiam aliud, errat in objecto suo, licet nullum in idiomate suo committat errorem.

Error amantium.

Quando dicit, se adorare, se sacrificare, se devovere, se incensa offerre, se altaria erigere, loquitur, prout debet, quia loco objecti quod amat, quodque tantis dignum haud est hominibus, credit se loqui Deo, quem amare debet, quique solus nostris dignus est sacrificiis ac votis.

Quid necessarium sit ad constituendam veram amicitiam.

Ah! quam bene demonstras, inquiebat mihi, paulisper indignabundus, quod nescias, quid sit amare, dum de amore mihi loqueris, qui non nisi in mera spiritualitate consistit? Amare volenti opus est re magis sensibili: Oportet enim uti familiaritate, oportet videre, oportet loqui: Opus est recipiacione in amicitia, cujus dare & recipere oportet testimonia sensu perceptibilia, quae dantur & redduntur non nisi verbis, servitijs, muneribus, & mutuis inter ami-

cos obsequijs. Tandem requiritur, nescio quae sympathia alligans corda vinculis quibusdam invisibilibus, quae quidem stringunt, sed tam blandè ac suaviter, ut in his collocem omnem amicitiae dulcedinem & summam totius vitae voluptatem. Ubi haec omnia invenire sit, si amem objectum, quod fugit oculos, nescit discursum, horret commercium, nec ullam admittit sympathiam, aut animorum consensum, eo quod infinito modo altioris super nos sit ordinis? In quo igitur erit dulcedo amicitiae?

Hiscè mihi aperiebat campum amplissimū, ad explanandam ipsi amoris Divini eminentiam supra amorem profanum sicut & demonstrandum manifestè, nullum esse verum amorem, qui solidam asferre possit voluptatem voluntati nostrae, praeter amorem Dei: Eò quod omnis alius amor, non sit nisi obcaecatus animi motus, apprehendens falsum pro vero bono. Non sit nisi deceptor, qui, cum animae promittat voluptatem ac delicias, nil autem reapte det, nisi poenam & amaritudinem. Non veram probè, quod cum loquendum mihi esset cum homine alia jam opinione imbuto, & desiderij vehementia excocato, ad exuendum ipsum errorem, magno foret labore opus, adducendo

do argumenta tūm valida, tūm manifesta, ad persuadendum ipsi, falsum illum amorem, in quo suam collocabat Beatitudinem, non nisi veram esse miseriam,

respectu veræ & solidæ felicitatis, quam invenire posset in amore Dei. Hæc igitur ratione ipsi locutus sum.

ARGUMENTUM.

1. Amor Dei jucundior est voluntati amore omnium Creaturarum.
2. Majus commercium, majorq; sympathia haberi potest cū Deo,

quàm cum Creaturâ quâcunq;. 3. Deus amicis suis majora obsequia, ac evidentiora amoris signa exhibet, quàm omnes Creatura simul.

ARTICULUS I.

Quidquid creaturam reddit amabilem, eminenter invenitur in Deo.

Non intendo spoliare te voluptate, quam reperis in amicitâ; Nequaquam: nec credas, turbare me velle felicitatem tuam; magis intendo contrarium. Si putas, invenire te posse maximam vitæ voluptatem in amando, ama bonis avibus, & redde te felicem. Sed vales utique, ut modum & medium tibi suggeram, quo felicior reddaris amando melius, quàm hucusq; amaveris. Quamobrèrem vèl modicum ratione velim utaris, tecum ipso ponderando, undè nasci possit hæc tam vehemens delectatio, quæ cordi tuo blanditur in humanis tuis amicitijs: An quia amas eximiam quandâ pulchritudinem, quæ oculis tuis, omni alteri pulchritudini palmam videatur eripere? Sed hæc quid sit intuitu infinitæ pulchritudinis Dei? An,

quia amas bonitatem aliquam prorsus insignem, tot ac tantis instructam perfectionibus, ut parem esse vix credas? Sed quid hæc bonitas sit respectu infinitæ Bonitatis Dei? An, quia amas quandam magnitudinem, quandam potentiam, quandam liberalitatem, quam nulli stringant limites? Sed hæc an talis sit, quæ magnitudini, potentiæ, liberalitati Dei æquiparari possit? An, denique quæ amas cor bonum ac fidele, quod ardentè te diligat, tibi que tam evidentia amicitia suæ signa exhibeat, ut de hoc dubitare non liceat? Sed, an cor sit, quod tantum te amet, quantum cor Dei? An quispiam alius tam manifestas exhibere possit amoris sui notas, quales ille, qui non contentus fecisse te, quod es, donasse tibi quod habes, se totum integrum tibi tradidit, tibi que promittit, si ipsum diligas,

gas, bona infinita in omnem æternitatem.

Nonne vides, quod omnia, quæcûnq; invenire posses amabilia, non dico in unicâ solâ Creaturâ, sed in omnibus Creaturis simul sumptis, aliud non sint, nisi parva fragmenta, vel tenues atomi, magni illius Omnis infinitarum perfectionum, quarum thesaurus integer est in Deo, quasque hinc indè super Creaturas dispersit, eo ferè modo, quo aurora tempore matutino nobis exhibet parvulos quosdam lucis suæ atomos, super roris sui guttas dispersitos? Si parvum hoc tibi tam amabile videatur, tantamque exin haurias delectationem, quid ergo foret, si cor tuum in magno hoc bonitatum ac infinitarum pulchritudinum, quæ in Deo sunt, Oceano, haberes immersum? Ah! quam verum est, omnem illam voluptatem, quam gustat cor tuum, amando id, quod amas, comparatam summæ illi voluptati, quâ perfunditur cor amore Dei superfusum, minorem esse minimâ aquæ guttâ respectu totius maris!

Affirmas, opus esse familiaritate ad stabilendam & conservandam veram amicitiam. Fateor, & hæc doctrina est *S. Thomæ*, quam tenent communiter Doctores & confirmat experientia: Sed, an Creatura in mundo

sit, quæcum tibi esse possit familiaritas tam frequens, tam conjuncta, tam cordialis, sicut cum Deo? Nonne tibi semper est præsens? Nonne totum te replet & penetrat usque ad centrum Cordis tui, & usque ad intimam animæ tuæ? Nonne potes ipsum semper alloqui, & animæ tuæ loquentem audire? Haud ignoro, ipsum purum esse spiritum, adeoque à te videri non posse oculis corporeis; sed nonne consideras, te non semper oculis corporeis videre id posse, quod amas: & tamen ipso absente non cessas amicitiam tuæ potiri delicijs, eodquod amor, qui ingeniosus pictor est, tibi exhibeat imaginem ejus in idæis tuis, ubi totum te solum hoc cæcum eotypo, quod non nisi phantasma est, deficiente prototipo conversari, tuæ sunt deliciæ. Sic tuo doceris experimento, necessarium non esse oculorum corporalium intuitum ad nutriendam familiaritatem cum illo, quod amatur, & deliciosè fruendum amicitiam intimæ dulcore.

Sed magnum adverte, quod hauris, commodum amando Deum, summamque voluptatem, quâ frui vales in continuâ cum ipso familiaritate ac commercio. Non opus est tibi intuitu corporali, nec necesse, ut amor tibi interiùs ejus depingat imaginem,

Deus intima utitur familiaritate cum animâ se amante.

Deus nunquam absens est amicis suis.

E

Omnes creaturæ simul non sunt tam amabiles sicut Deus.

D. Thom. 2. 2. q. 32. a. 1.

ginem, siquidem illum ipsummet habes in prototypo, imò ipsummet in essentiâ & in personâ. Existit ille in te ipso, nunquam non præfens est animæ tuæ, est tibi nunquam non cum ipso conversandi, familiarisque semper alloquio potiundi facultas. Si Creaturam amas, nonne cernis impossibilè esse, ut tam continuo, tamque intimo cum ipsâ fruaris Commercio? Et si nuda illius, quod amas, imaginatio & phantasma tantam tibi voluptatem in suâ affert conversatione, quid igitur erit, habere ipsum pulchritudinis & bonitatis infinitæ à te amatae prototypon? & non tantum habere exterius oculis corporalibus expositum, & non tantum interius in imagine suâ depictum, sed nunquam non coram habere in personâ, & quidem in intimo cordis & animæ tuæ conclavi? O *Deus!* Si in familiaritate intimâ & maximè benevolâ cum eo, quod amatur, gustari potest dulcedo amicitia, an omnium amicitiarum humanarum simul junctarum voluptas æquiparari possit cum voluptate unius duntaxat te amantis animæ?

Et nihilominus, inquires: magnum est solatium, id, quod amatur, videre & usurpare oculis; hoc destitutor, Deum, qui invisibilis est, amando. Verum

est; sed tamèn in imaginibus ipsius, ejusdem tibi conceditur aspectus; quæ permutatio, si probè consideres, magnum tibi parit emolumentum. Pro eo quòd Creaturam amans, præsentiam ipsius habeas exterius oculis tuis expositam; interius autem imaginem tantum ipsius tuæ exhibitam imaginationi, quæ in ejus te absentia consolatur: hic econtra possides interius veram ac substantialem Dei à te amati, fundumque animæ tuæ penetrantis, nec unquam te deserentis præsentiam; exterius autem possides imagines ipsius ubivis locorum expositas, ad refocillandum oculos tuos, ejusdemque reducendam animo memoriam.

Nonne parvum quendam gloriæ & Majestatis ipsius splendorem aspicias in lumine solis ac omnibus Creaturis? nonne quodpiam advertis vestigium æternitatis ipsius in nunquam intermissâ revolutione temporum ac perpetuo rivorum ac fluminum decursu? Nonne quempiam pulchritudinis ipsius observas radium, in florum variegato decore, colorumque pennas avium mirè exornantium vivacitate? Nonne quandam sapientiæ ipsius agnoscis notam, in tot ac tantis diversorum animalium solertijs ac industrijs, omnem nostrum captum superantibus?

Non-

Deus nobis
ubique de-
pingit ima-
gines suas,

Nonne aliquam intueris umbrā infinitæ Bonitatis ipsius in fecunditate terræ, quæ nunquam non gignit ac producit, abs eo, quod exhauriatur aut cesset nostris providere indigentibus? Nonne quampiam immensitatis ipsius cernis idæam in vastâ Cœlorum extensione ac amplitudine? Verbo dicam, nec unicam invenies Creaturam, quam signare non voluerit parvo quodam infinitarum perfectionum suarum lineamento?

Quod si in medio tot imaginum oculis tuis expositarum, ipsum non aspicias, non nisi defectui amoris id imputandum est. Habeas ante oculos alicujus personæ effigiem ad nativi oris speciem expictam, erga quam tamē nullo feraris affectu, imò nec illam noveris; videndo ipsam, non videbis ipsam; præsentem habendo, nec recordaris illius, nec de illâ cogitas. Verum, si quidquam videas, quod vel minimam ejus, cujus amor te rapit, referat similitudinem, licet reipsâ ipsius effigies non sit, supplebit amor defectum, & quod deest, perficiet, tuque credes, videre te reipsâ, quod non vides, recordaberis illius, ac perfunderis ex in voluptate ac gaudio. Sic verum est, nihil magis invisibile esse, quam Deum, non habenti amorem erga ipsum; vel maximè

autem visibilem & cognoscibilem esse in omnibus creaturis, animabus amantibus illum.

Si desideras reciproca inter amicos obsequia, si quæris dotes ac munera, manifestas veræ amicitie tesseras, ubi has copiosiores, frequentiores ac liberaliores invenies, quam in perfectâ amicitia, quâ cum Deo suo ligatur ac conjungitur anima? Divinus hic amans tam obsequiosus est erga te, ut non solum te frequentibus suis honoraret visitationibus, sed ne unico quidem unquam momento te deserat. Nunquam non is suos in te oculos defixos gerit, rebusque tuis tanto studio ac solertia invigilat, quasi tu solus fores in mundo. An parem quis unquam viderit obsequiositatem? Voluit adhuc deditâ operâ è throno gloriæ suæ descendere, ad demittendum sese usque ad te; Voluit assimilari tibi & fieri, quod es, familiariter conversando tecum, quantumvis ipse Majestas sit infinita, ante cujus conspectum præ reverentiâ contremiscunt creata omnia. Omnem suam deposuit Magnitudinem, ut confidenter velut alter tu ipse ageret tecum, sicque te admirandâ hæc lucraretur familiaritate. Dicit, an unquam amicos inter par obsequendi studium fuerit per conspectum?

Deus valde obsequiosus est erga amicos suos.

Quare Deum non agnoscamus in suis imaginibus.

Deus amicis suis se valdè liberalem exhibet.

Verùm si suprà modum obsequiosus est, magis tamen se liberalem ostendit: Nonnè enim abs intermissione manus suas expansas habet, ut suis te mactet beneficijs, quibus exquirendis ne quidèm tu curam geris? Unde habes omnia, quæ possides, Corpus & animam, vitam, sanitatem; bona, quin & omnia, quæ à cunctis Creaturis tibi exhibentur, obsequia? Nonnè ipsius est Aër, quem respiras; Nonnè ipsius est lumen, quod te illustrat? Nonnè ipsius est ignis, qui te calefacit? Nonnè ipsius est terra, quæ te portat, teque nutrit? Et unico verbo, quis est, qui omnibus tuis prospicit necessitatibus, nisi fidelis hic amicus! Credes forsitan, non plus æquo per hoc te honorari, nec specialis tibi favoris exhiberi notam, cum tibi non det, nisi quod omnibus dat alijs æquè ac tibi? Rem ità capere haud careret ingratitude notà, cum econtrà id arguat longè majorem, magisque manifestam amicitia Benevolentiam, quod tibi soli det tantùm, quantum simul omnibus; quodque aër, terra, lumen & omnia creata æquè inserviant tibi, ac si tu solus incoleres universum. Imò dico, quod longè melius tibi serviant, quàm si solus fores; quid enim faceres solus accola in terris?

Quod si hæc omnia te non convincant, opusque tibi sit beneficijs specialibus, te solum concernentibus, ut in animum inducas, agnoscas, & fatearis, respicere te Deum velut specialem suum amicum, aperias velim oculos, & horum infinitum perspicias numerum. Perpende benignam & affectuosam providentiæ ipsius ergà te curam, examina diversos status, singulares contingencias, eventus, occasiones, quidque particularitèr occurrerit in universo vitæ tuæ curriculo; à quantis te malis custodierit, à quibus tot alios, quos nōsti, non custodivit; E quantis periculis te eripuerit, in quibus tot alij miserè perierunt; quot occasiones benè auspicas direxerit in bonum tuum; quantis te prævenierit gratijs, favoribus ac miserationibus? Ah! si paulisper nos ipsos inspexerimus, attendendo, quantà bonitate, omnia vitæ nostræ momenta in nostrum dirigat emolumentum, nobis omnibus cum *S. Augustino* dicendum erit cum cordialissimà sui ergà nos amoris recognitione: Tanquàm omnium sis oblitus, & de me solo sis sollicitus. O infinita Bonitas! Videtur, neminem à te amari in mundo præter me, teque cæterorum hominum reliquisse curam, ut hanc mihi soli impenderes!

Cùm

Cum ergo in amore Dei possideas, quidquid ad dulcorem perfectissimæ amicitiae conferre potest, intimam & affectuosissimam familiaritatem, aspectum, colloquium, reciproca obsequia, beneficia, manifesta fidelioris amicitiae indicia, hæcque possideas modo abs comparatione sublimiori & perfectiori, quam in omnibus Creaturis: Nonne persuasum tibi sit, quod, si voluntas tua tantum voluptatis hauriat ex amicitijs humanis, promittere sibi possit satisfactionem omnem, & gaudij abundantiam infinito modo majorem in amore Dei?

Deus magnam gerit sympathiam cum amicis suis.

His omnibus adjungo illud, quod in dulcore amicitiae te magis allicit, illam nimirum occultam sympathiam, & vinculum cordium, quod partem nostri magis sensitivam afficit delectatione, quamque tu maximam vitæ nostræ appellas voluptatem. Verum est, sympathiam, quæ certas inter Creaturas occurrit, admirabilem esse amoris magiam, producentem effectus tam stupendos, ut, licet hauriantur oculis, vix animo credi & comprehendi possint. Ferrum & Magnes, quos perfecta afficit sympathia, tam speciali se amant benevolentia, seque invicem tam amabili quærunt solertia, ut credi possent, ipsos non tantum præditos esse vitæ

& sensu, sed etiã ratione & intellectu.

Certos inter amicos invenire est sympathiam adeo vehementem, ut velle videantur corda ipsorum è proprio se pectore divellere, ut invicem conjungantur. Sed hæc quid sit respectu maximæ sympathiæ, quæ Deum inter & animam intercedit, Deumque animæ, & animam Deo suo conjungit.

Hæc tanta est ex parte Dei, ut desiderium sese animæ conjungendi ipsum è Cœlo traxerit in terram: tanta quoque est ex parte animæ, ut impossibile ipsi sit felicem ac beatam esse, nisi Deo uniatur. Tanta est ex parte Dei, ut ab animâ offensus & per peccatum derelictus, ipsam requirere non cesset; tanta est ex parte animæ, ut agitetur continuo, vimque non abs tormento patiat, donec in amati sui magnetis figatur aspectu, ibique velut in centro suo quiescat. Tanta est ex parte Dei, ut, quasi non contentus foret beatitudine infinita, quâ in se ipso fruatur, nobis declaret, esse delicias suas nobiscum esse; tanta quoque est ex parte animæ, tamque necessaria, ut paradus ipsius sit possidere Deum suum, & maximum ipsius tormentum illo privari.

Siquidem, ut verum fatear, quidnam est infernus & ingens

Infernus
est sympathia
votis
suis violentè
frustrata.

damnatorum supplicium? nisi sympathia hæc in æternum frustrata illo, quod tam vehementer desiderat? Et econtrà quid est paradifus & summa Beatorum felicitas, nisi sympathia in æternum satiata perfectâ ejus, quod desiderat, possessione? Cum ergò sympathia, quæ Deum & animam beatam in æternitate conjungit, radix & origo sit ineffabilium voluptatum, suam constituentium Beatitudinem; nonnè dicendum sit, quod,

cum illos mediante amicitia intimâ conjungere incipiat in terrâ, jam animæ ex parte propinet dulcedines Cœli? adeoque æstimanda non sit voluptas, quam maxima animorum sympathia in amicitijs humanis affert, respectû ineffabilium deliciarum & divinarum Consolationum, quæ in animâ cum omnium dulcedinum fonte per sympathiam divini amoris unitâ, superabundant.

ARGUMENTUM.

Plura tædia inseparabilia sunt ab amicitijs humanis.

1. *Æmulatio illas impedit.*
2. *Absentia affligit.*
3. *Certitudo amittendi tandem,*

quod amatur, intolerabilem affert amaritudinem.

4. *Solus Dei Amor hisce incommodis exemptus est.*

ARTICULUS II.

VT tædium parerem huic homini, diù locutus sum, si tamèn tædio affici facilè possunt, qui amant, dùm loquentem audiunt de eo, quod amant. His omnibus non habuit, quod reponeret, saltèm nihil ejusmodi attentabat; videbam nihilominus, nondum ipsi ex integro satisfactum, cum non nisi ingemisceret continuò, sicq; totus cogitationibus defixus, ut ex nullo voluptatem caperet. Nesciebam an caperet quod di-

ctum erat; ideòque ipsum urgere, ipsiq; exprobrare, ac opponere perrexi.

Nonnè dixisti, tibi vitio haud vertendum, quod ames, tuique tormenti causâ nil esse amabilius in mundo? Ergò ipsemèt fateris, te tormentum tolerare, cum tamèn persuasum velis, te talitèr amando esse beatum, tuæque amicitia conjunctam esse maximam vitæ voluptatem? undè ergò nascitur, quod nulla tibi vitæ sit voluptas? Undè tædium, quo teneris, oritur? undè

Tædia amicitiarum humanarum sunt maxima.

hucusque fuit Nemo; cum videamus vix mortem concedere nobis per parvam incertorum annorum seriem. Amor, qui tendit ad mortem, semper languere, semper infirmari videtur: quomodo possideat gaudenter, quod amittendum sibi noverit dolenter. Ah! sæpius non exspectat mortem, ut moriatur; infinitus accidentium vitæ cursum concomitantium Numerus tali ratione alterant, & immutant illum, ut opus non sit, nisi quædam inconstantiâ, quædam morositate, quædam diffidentiâ, improvisâ quædam occasione, undè nasci primum videmus quendam teporem, post hæc indignationem, exin contemptum, & tandem non raro odia prorsus lethalia. Nescimus, quid moliamur, dum aliquid extrâ Deum amare molimur; promittimus nobis nonnisi dulcorem, & præter expectationem mœroris & amaroris obruimur fluctibus, ubi tractib⁹ longis bibenda nobis sunt innumeris cum miseris non pauciora fastidia.

Nunquid liberari voles ab hæc miseriarum inundatione ac diluvio, quibus inevitabiliter scaudent amicitia humanæ? Statue igitur tecum nil aliud unquam, quam Deum amare, in cuius solius amore invenies ingens Bonorum ac consolationum pelagus, contrarium omnino malis

ac incommodis, quæ toleras. Siquidem imprimis non arrodunt animum Zelotypiæ angores, dum amatur Deus. Novit probe anima, sufficientem se solam non esse ad amandum objectum infinito modo amabile; hinc habere non metuit corrivales, æmulos ac competitores, sed potius illos desiderat, illos querit, illos procurat; quin & diffluit gaudio, si plures habeat, & illo tanto abundantiori, quanto hi fuerunt numero majori.

Maximum animæ Deum amantis foret solatium, si totus cum ipsâ mundus amaret illum. Ah! quam Beatam se crederet, si omnes Creaturas in eodè posset mutare corda ad Amandum Deum suum! Adæc non ignorat anima, Deo plus amoris esse ad dandum, quam sibi capacitatis ad hunc ab ipso recipiendum. Si amaverit ipse millies centena millia aliorum tantum, quantum ipsam, imò plus quam ipsam, nihil ipsa exinde perderet, sed potius plurimum ex eo lucraretur; siquidem cum omnes amici Dei etiam ipsius amici sint, & ipsa cum illis habeat nonnisi cor unum & animam unam, credit in illis amare se Deum & amari à Deo. Quanta gaudij abundantia pro hac animâ! Amat ipsa expers angoris, & tanto magis ipsius augeatur voluptas, quanto magis viderit

Amor Dei non potest affici tædijs amicitiarum humanarum,

derit Deum amare & amari. Nunquid ergò afferendum sit, eatenus ex parte gustari pacem & felicitatem Coeli in Amore Dei, ubi econtrà amor profanus sævè torquetur à Zelotypià verè ferà, non pià?

Si absentia conciliat tristitiam, præsentia autem maximam amantium constituat voluptatem, certum est, omnem amicum alium, præter Deum, sæpius absentem esse; undè & ipsum sæpius affligi necesse sit. Quin etiàm, dum non procùl abest, nequit nobis nõnnisi valdè imperfectam communicare præsentiam: parùm enĩ est, sub eodem commorari tecto, parùm expositum esse oculis, parùm exteriorem tantùm ejus, quod amatur, habere præsentiam. Quis amicorum sic præsens esse potest, ut insinuet se se, ac penetret usque ad cordis intima realitèr ac substantialitèr, nisi Deus solus? usque adedò divinã suã præsentia consolari vult animam, quam amat: usque adedò suas sibi complacet capere delicias cum amicis suis; & nunquam, nisi peccato abigatur, abit indè. Quocùnque te ferent pedes, abi, nunquam eò ferent, ut ab incomparabili hoc te divellant amico: Circumfers illum continuò in corde tuo, is nunquam non te portat in sinu suo. Quod si ergò præsentia, &

intima cum re amatã conjunctio plena est solatio, quæ par esse possit voluptas illi, quã perfunditur Deum amans anima!

Metus ac cura, ne amici hujus mala fors, tuam fors perturbent pacem ac bonam sortem, tam procùl abest, ut quàm longissimè. Dum amicitijs nos humanis obstringimus, obstricti quòque manemus ad dividenda tum bona tum mala cum eo, quod amatur. Sed sacrum Divini amoris vinculum divisionem novit nullam nisi bonorum; malorum vel minima hic locum non habet: Siquidem omnis honorum infinitudo tam essentialis & necessaria est Deo, ut non possit accedere malum, neque flagellum appropinquare tabernaculo illius. Anima Deum amans tanto inundat gaudio ex eo, quod Ipse infinito modo sit magnus, infinito modo beatus, abs eo, quod unquam esse talis cessare possit in omnem æternitatem, ut maximum in suis negotium sit in terrã, occupare se felicitate Dei, de illã gaudere, ex illã delectari. Quidquid sit de cæteris, sive malè, sive benè agantur, angitur nec minimum, cum noverit, præcipuum suum negotium nunquam non agi optimè, eò quòd in æternum fruatur Deus divinã suã Essentiã, perfectionibus suis infinitis; dicens intrã semetipsam:

F

ipsam:

ipsam: Mea quid interest, nihil me esse nisi paupertatem & miseriam? Mihi abunde est, Deum esse, quem sciam me amare, quemque amem ex toto corde meo; haud difficulter meae obliviscor miseriam, ut ipsius me occupem felicitate, magisque gaudeam de ipsa, quam si ipsam possiderem ipsam; Cum namque amicorum omnia sint communia, nonne satis dives sum, satis Beata, quamvis perdere contingat omnia, modo thesaurum amoris Dei conservem unicum?

Sed ad summum felicitatis apicem, quod evehit animam Deum amantem, est, quod certa & secunda sit de nunquam amittenda illius possessione, quem amat; nisi seipsam voluntarie & data opera per gravem aliquam noxam hanc velit privare: Si quidem ex parte sua Deus, nunquam sacrum hoc vinculum, quo ipsi conjungitur, dirumpere volet; quod si & ipsa ex parte sua huic servando fuerit fidelis, aeternum erit ac indissolubi-

le. Nunquam igitur affligetur ipsa moerore ac amarore illo, quem comitem inevitabilem sibi adsciscant amicitiae humanae, dum menti occurrit, mortem aliquando oblutantibus frustra luctibus ac lacrymis suis, sublaturam e medio id, quod amant e cordis meditullio. Ex adverso autem mors erit, quae animam hanc perfectam objecti amati locupletabit possessione; ita ut ultimum hoc vitae momentum, quod cunctis mortalibus tantum incutit horrorem, futurum sit ipsi maximo desiderio, maximae expectationi, maximo solatio, dum spe plena dicet. *Quando veniam et apparebo ante faciem Dei?* Quid igitur affligere ipsam poterit in hac vita, si id, quod alijs maximam afflictionis praebet ansam, tanto ipsam perfundat solatio. Nunquid omnibus hisce positis concludendum est, quod si cor nostrum gustare velit purissimas, copiosissimas, jucundissimas, quarum in terris capax est, delicias, quaerere illas oporteat in Amore Dei.

Psal. 41.

ARGUMENTUM.

Quid animam stimulare debeat ad Amorem Dei.

1. *Absoluta necessitas praecepti Divini.*
2. *Si praeceptum non esset, maxima gloria, quam anima desiderare possit in terra.*
3. *Quando nec praeceptum, nec gloria haec esset, nihil ipsi nec utilius nec delectabilius est Amore Dei.*

ARTI.

ARTICULUS III.

Rapiebat me in admirationem magnum hujus Homi-
nis silentium, quod hucusque
servaverat; Et tantò magis,
quod nec indicium viderem,
quod abrumpere vellet: Siqui-
dè totus mente alienatus ac
stupore quasi defixus videba-
tur. Sed tandè, inquebam
ipsi, an nullum ore tuo verbum
valeat extorqueri, quo nobis a-
nimi & cordis tui sensa declaren-
tur? Ad hæc quasi ex alto som-
no evigilans, ejusmodi nos ver-
bis cepit alloqui, è quibus ma-
nifestè patebat, cor ipsius à Deo
immutatum, ipsique certa ali-
qua fuisse detecta lamina divi-
na, quibus alliciebatur.

Verum est, stupor me tenes
attonitum, tibi que in conver-
satione prosequendâ gravis ac-
cido, sed ita stupefactum me
reddit, quod dixisti. Veritates
hæ cor mihi penetrant, & viam
sternunt intellectui, plures alias
adhuc cognoscendi, quæ haud
levitèr animum pulsant. Admi-
ror Dei Bonitatem, quâ expres-
sum mihi mandatum dare vo-
luit ad se amandum? tam Ma-
gnum quid in amabili hæc lege
lego & concipio, ut videatur
mihi infinita in suo robore, æ-
terna in sua duratione, indis-
pensabilis in sua obligatione. In-
finita est in suo robore, cum in-

nitatur non libertati, sed neces-
sitati, tum Essentiæ divinæ, tum
essentiæ animæ nostræ. Probè
intelligo, quod sicut impossibi-
le est, Deum, cum bonitas sit
infinita, non esse infinito modo
amabilem, sic impossibile quò-
que sit, animam nostram, cum
acceperit essentiam capacem.
Deum amandi, ad ipsum aman-
dum obligatam non esse. Hæc
obligatio essentialis est ipsi, tam-
que necessaria, ut nec ipse Deus
in hæc dispensare valeat.

Poterat is quidè relinquere *Magnitudo*
ipsam cum infinitis aliis Creatu- *præcepti*
ris in Nihilo, ex quo illas extra- *nos obli-*
here noluit; potest & nunc in- *gantis ad*
nihilum, undè extraxit, ipsam *Deum a-*
relegare. Sed posito, quod de- *mandum.*
derit ipsi esse intellectivum &
capax ad amandum Deum su-
um, dispensare non potest in
hæc obligatione ipsum amandi,
cum hæc ab ipsius essentiâ sit
inseparabilis. Nunquàm huc us-
que ponderaveram omnipoten-
tis hujus vinculi, cor nostrum
Deo alligantis robur; Sed mo-
dò manifestè intueor, & probè
intelligo, observantiam magni
hujus præcepti esse, quæ con-
stituat felicitatem, pacem ac
quietem animæ in hæc vitâ, &
constituet aliquandò felicita-
tem consummatam sanctorum
in æternitate; sicut econtrâ in-
gens damnatorum esse supplici-
um, obligationem hanc amandi

Deum, essentiae & intimis animae penetralibus, nunquam non insculptam circumferre, & ipsam in aeternum observare non posse. Sic recordor me olim legisse, quod daemone ex ore alicujus obsessi Sanctae Catharinae Senensi ipsum interroganti: quis esset? Respondens, non melius adumbrare & explanare potuerit infelicissimum damnationis suae statum, quam dicendo: Ego sum infelix ille, privatus in aeternum Amore Dei. Non comprehendimus id, dum vitam fruimur, hanc perfuncti capiemus in aeternitate infinitam vim ac robur magni hujus praecepti ad amandum Deum nos obligantis.

Videbimus tunc manifestè, amabilem hanc legem non tantum infinitam esse in suo robore, sed etiam aeternam in sui duratione, & indispensabilem in sui obligatione. Nunquid enim verum est, Deum ab aeterno, actualiter amabilem esse, & Creaturas similiter ab aeterno, quas postea, dum placuit, è nihilo extraxit, in ipsis extitisse idem, amando illum in semetipso & per semetipsum? Eo nimirum modo, quo tunc existebant, ipsum quoque amabant. Ex tunc ergo jam subsistebat haec lex, seque extendebat ad omnes Cre-

Matth. 22. *Dilige Dominum Deum tuum, ex tota Corde*

Matth. 22. *tuo.* Hanc ob rem accipies aliquando esse tam nobile, esse intellectivum & aeternum, ut ames Deum tuum.

O Bone Deus, quid mandati invenire potuisses intà totam divinam sapientiam tuam latitudinem, quod suavius, quod facilius, gloriosius mihi fuisset? Quando per impossibile imponendum tibi fuisset mandatum uni è tribus Divinis personis, an magis honorificum, ipsaq; magis dignum imponere potuisses, quam hoc, ut amaret te ex toto corde suo? Quid ergo mi Deus! tanto me honore prosequi videris, quanto prosequeris personam Divinam, dum omnem à me postulas Cordis mei amorem? Mihi parvo terrae vermiculo, mihi minimo Entis Creati atomo, violenter è sinu nihili extracto, mihi despectissimo mortis spolio, tantum voluisse exhibere honorem, quasi uni ex tuis intimis, quasi forem tibi aequalis? Quid magis admirer, vel bonitatis tuae me èd usque extollere volentis abundantiam, vel stupiditatis meae tantam felicitatem aestimare nescientis exsuperantiam?

Si omnes Mundi Monarchae Indignitas
singillatim mihi legationem de-
cernerent, ad postulandam à
me amicitiam meam, suamque
mihi reciprocè spondendam mi-
hi fidem faciendo, omnes summo.

mo urgeri desiderio, ut suo me
prosequantur favore, haud ali-
tèr corda sua meo subjicientes
Dominio, quàm suos ipsi habe-
ant subjectos sibi subditos: quis
tantam non admiraretur me-
am felicitatem? quis huic
meæ forti tam bonæ non invi-
deret? quod si tantum Negligens
honorem, amplecti mallet fam-
uli familiaritatem vilissimi,
nonnè dignus forem omnium
contemptu, despectu, neglectu?
Verùm quid est, omnium hu-
jus mundi Induperatorum ami-
citiã, respectu amicitiaë Dei, ni-
si arenulæ minutissimæ granum
respectu totius univèrsi? Et
cùm verum sit, me hucusque
tantã fuisse cœcitate percus-
sum, ut nequidè in infinitam
hanc perspexerim differentiam;
Adhæc voluerim prostituere
potius cor meum amorì Crea-
turæ, quàm meo id consecrare
Creatori: quantis necesse est
fuisse me tenebris immersum!
Quàm admirandæ sunt misera-
tiones tuæ supèr me! O Deus
Bone, aperi mihi oculos, & vel
strictim in transcurso videam
incomparabilem à te amatã, te-
que amantis animæ gloriam!
Ipsius aspicio pulchritudinem,
& me allicit; Ejus vel levitèr
de gusto felicitatem, omnibus
mundi voluptatibus longè sua-
viorem, & tam potentèr attrahit

hitur cor meum, ut deinceps
alterius esse nolit, nisi tuum.

Sed quare, mi Deus, nomina-
tìm mihi mandas, ut amem te?
an mandare necessum erat, ut
vellem esse felix? Nonnè sat fue-
rat hujus dare copiam ac facul-
tatem? Nam si inhibuisses, fu-
issem infelix ac miser. Meum
erat incessantèr gloriosam hanc
efflagitare libertatem, & om-
nem movere lapidem, ut vi la-
crymarum tandèm obtinerem
illam. Et quandò dixisses mihi:
non obtinebis eam, nisi vivus
supèr carbones ardentes fueris
adustus cum Sancto Laurentio:
vel nisi vivus totus cum Sancto
Bartholomæo fueris exutus pel-
le; vel nisi cum S. Ignatio dila-
niatus, & in frustra discerptus
fueris à Leonibus; nihil non &
faciendum & patiendum mihi
fuerat ad favorem hunc obti-
nendum: Etiam tuoptè dùm
nutu hunc mihi offers, abnue-
rem, nè acceptare vellem?
Non solùm id mihi offers velut
favorem, sed sub gravi manda-
to jubes ac præcipis; & jussis
tuis non parerem? Non solùm
autem id mandas ad demon-
strandum mihi, te planè & om-
ni modo id velle; sed bonorum
infinitorum pollicitatione cal-
car mihi addis ad te amandum;
& mallet potius his privari,
quàm te amare? Tandèm, ne-
quid

quid omitteres ad fortius me obligandum, timorem mihi incutis, malorum infinitorum, quæ mihi preparata sunt, aspectu, quibus inevitabiliter, & æternum, nisi te amavero, cruciabor; & mallem potius me exponere horrendis æternæ damnationis miseriis, quàm frui beatitudine, & præfenti & futurâ, quâ suavissimè deliniret me Amortuus, si huic vellem devovere Cor meum & animam meam?

Dùm omnia hæc mente revolvo, me ipsum interrogo: An igitur monstro partem me monstro? an sensibus careo? ubi mea est ratio? hoccinè Cor humanum sit, quod meo insidet pectori? Nonnè petra magis induruit? Nonnè ferum ac ferum magis corde tygridum? tantâ certè indignatione moneor erga ingratum & indignum hoc Cor, ut evellere quantocyus id vellem è medio mei, nisi in se redeat, & unicè deinceps se devoveat Amori Dei.

Tanto Spiritus fervore hæc omnia fuerat effatus, ut omnes nos commoverit, videntes ipsum producentem affectus tam ardentes, quos ex abundantia cordis profectos pronum erat judicare. O Amantissime DEUS! O infinita Bonitas! quàm circumcampis indurati ac obstinati cordis vincula, dùm ostendis illi, quàm sis amabilis, quàmque

obstrictum sit ipsum ad te amandum! Infelix cor humanum, atomum boni in creaturâ conspectum adamas, quia bonum est, cui amando es creata: ut quid ergo bonum infinitum non afficit, nec rapit te, cujus omnem thesaurum cernis in Deo, qui discernit & mandat, ut ipsum ames? Misera voluntas humana agitaris perpetuo, ut bonum quæras, quod amare possis, quoddam amando taliter possideas, ut possessum te satiet, tibi quietem, gaudium ac voluptatem, in quibus tua consistit Beatitudo, abundè afferat: Cui illud inutiliter quæris extrâ te, quod intrâ ipsam possides? Nonne Deum tuum possides in corde tuo? Si ipsum amas, ipsum possides; si ipsum possides per amorem, impossibile est, quia divino, quod tibi Nemo possit tollere, replearis gaudio. An enim ignoras, quid nos doceat Scholarum Angelus, gaudium nimirum spirituale, non esse virtutem distinctam à Charitate, sed esse actum, effectum vel conditionem Charitatis ipsius? *Gaudium, inquit, Non est virtus à Charitate distincta, sed est quidam Charitatis Actus, sive Effectus.*

Nunquid igitur aliud tibi re- Qui perdit amorem Dei, perdit omnem suam voluptatem

replea-

replearis, nisi amando Deum tuum, cuius amorem, si perdis, necesse est te perdere voluptatem tuam, gaudium tuum, Beatitudinem tuam, & repleti miseriam abs feriam. Quære, ubicunque volueris, in omnem te partem verte, non invenies nisi fastidium, displicentiam & inquietudinem, quia non eris in centro tuo, quoad modum in veneris quiescendi in possessione Dei, ubi amor ipse te vero gaudio, & solidam perfundet voluptate. Quomodo ergo eohibere nos possemus, ne amemus Deum ex toto corde nostro? quomodo resistere tot ac tantis, tamque efficacibus in unum coacervatis obligationibus, quarum unica sufficeret abunde, ut quadam necessitatis specie ad partes nostras tuendas nos adigeret, nisi sponte has amplecti vellemus.

Quatuor
efficacia
motiva nos
obligantia
ad amandum Deum.

I. Voluntas nostra facta est ad amandum, sicut oculi nostri formati sunt ad videndum. Inclinatione ipsius naturalis determinata est, ut amare nunquam possit, nisi bonum. Imò non potest, nisi inferendo sibi violentiam, se continere, quia magis amet, quod majus bonum sibi videtur: Et Doctores affirmant, ipsam amplius non esse liberam, sed necessitate quadam constrictam ad amandum summum bonum, cum hoc bonum

fit omni ex parte bonum, in quo nullam omnino mali speciem advertat. Ecce ergo animam, juxta opinionem illorum necessitate quadam compulsam ad amandum Deum: quæ igitur ratione ab eo se poterit continere? Nonne videtur, hanc solam obligationem cumulatè sufficere? sed abstrahamus ab hac & supponamus non esse.

2. Quid dicis ad magnum hoc præceptum legis divinæ: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto Corde tuo.* Ubi duas æternitates connexas esse advertet: unam bonorum infinitorum, velut mercedem illorum, qui divino huic mandato obtemperaverint; alteram malorum infinitorum velut supplicium illorum, qui obsequi præcepto noluerint? Ah! Nonne indies laboriosissima quæque molimur, vel ex desiderio obtinendi bonum, vel ex metu tolerandi malum? quomodo ergo possibile sit, nec timorem tolerandi mala æterna, tot ac tanta mala abs fine, nobis omnino inevitabilia, nec desiderium possidendi bona infinita, quæ certissime nostra erunt, obstringere nos posse ad rem tam facilem, qualis est amare Deum? hæc obligatio sola gradium duarum æternitatum aspectu nos urgens, nonne lucraria corda nostra posset? Sed tollamus & hanc, sicut priorem, & suppo-

supponamus, in nobis non esse, nec inclinationem, nec obligationem amandi Deum.

3. Nonne abundè fuerit, scire, Deum infinito modo amabilem esse in se ipso? Extollamus nos supra mundum, elevemus cogitationes nostras usque ad amœnum, deliciis plenum cœlestis Jerosolymæ habitaculum, ubi Deus adorandam faciei suæ pulchritudinem præfulgidam infinitarum suarum perfectionum Majestatem, Innumerabilium tùm Angelorum, tùm Beatorum oculis exhibet conspicendam; Et videbimus; impossibile illis esse, non amare ipsum ex totis viribus suis; impossibile amare tantum, quantum est amabilis; impossibile vel unico momento ab amando desistere per omnem æternitatem. Videbimus Deum ipsum, ad conspectum inæstimabilium suarum perfectionum, felici quâdam necessitate obstrictum esse, ad se ipsum amandum amore infinito; gustare insuper in hoc amore pacem, dulcorem ac voluptatem infinitam. Et cum verum sit, nobis permixtum esse, & non duntaxat permixtum, sed etiam præceptum, ut Comites nos adjungamus omnibus Angelis ac Beatis, quin & ipsi Deo, ad amandum unâ cum illis pulchritudinem hanc infinito modo amabilem, adeoque eisdem, quæ

inseparabiles ab ipsâ sunt, fruendum deliciis: an possibile sit, id ipsum nos non velle! Ah! Volemus id per omnem æternitatem, & hæc dulcissima est spes nostra: Cùm igitur nolemus in hæc vitâ? nonne unica hæc obligatio, benè à nobis considerata, plusquam sufficiens foret? Sed tollamus & hanc, & illam, quæ sequitur, probè ponderemus.

4. Quis amare non nōset, dum amari se nōvit? non amare non possumus nos amantem, etiamsi inferior tantum sit, aut nobis æqualis. Quod si amore intimo præveniret nos Magnatum aliquis vel Monarcha, amore hoc non moveri, præter morem foret & inauditum: gestientis hic cordis est Jabilus, nullo mœrens nubilo; gaudiorum est mare, amaroris nil habens, sed dulcore absorbens animum: Sed Deus nonne omnium Monarcharum est maximus? Et is tam ingenti te prævenit amore, ut jam ab æterno de te cogitans ultroneè prorsus & ex solo bonitatis suæ impulsu conferre tibi decreverit bona inæstimabilia, quæ conferendi omnem alterius excedebant facultatem. Nihil eras, & nihil merebaris, & ipse te fecit, quod es, nempe creaturam ipsum possidendi æternaliter capacem. Cecideras in conditionem ipso nihilo longe mi-

gè miserabiliorem, scilicet in peccatum, quod æternis te malis addicebat, & suo dignum reddebat odio; Et amor ipsius ergà te tam magnus fuit, ut operâ deditâ descenderit de Cœlis, ad invisendum te in carcere tuo, tuas disrupturus catenas, tuas subiturus vices, & toleraturus supplicia ac mortem, quibus tu eras obnoxius.

Quod si dubites adhuc de amore ipsius tam eximio tamque generoso, etiã antequàm de ipso cogitare posses, interroga sacratissimas ipsius plagas, sciscitare è sævis passionis ipsius tormentis, percontare ex aperto ipsius latere, & lanceâ transfixo corde, & audies vocem incomparabilis amoris ipsius tibi dicentem: *Vulnera hec loquuntur pro me, quia diligo te.* Omnia mea vulnera quasi aperta sunt ora, loquentia tibi de dilectione meâ & attestantia, quod amem te plus quàm propriam vitam meam: siquidè veritas æterna est, & dogma fidei, me omnia hæc pro te nominatim, tamque verè tolerasse, ac si solus extitisses in mundo.

Annumera his bona, quibus te indies locupletat, quæ continua sunt innumerabilia. Super omnia statue tibi ob oculos bona, quæ tibi præparat, infinita, quibus æternum te statuit præmiare; quæ omnia tam pal-

pabilia sunt atque manifesta, ut nullam prorsus dubitationem admittant. Nunquid hæc sufficiant ad convincendum te, tibiq; efficaciter persuadendum, quod maximo te Deus præveniat amore? quod si infiniti amoris sui dare experimentum debuisset divino ac cœlesti Patri suo, an quid ampliùs facere potuisset, quàm quod fecit ex amore ergà te? si omnibus his stantibus adhuc dubites, an te amet, à quo igitur te credes amari? An unquam mundus amicum aluit, qui simile quid pro intimo suo molitus sit amico?

Si igitur credideris, Monarcham tam insignem, oculorum in te aciem intendere, qui nihil es, nisi parvum nihil, ipsumq; tam ardenti, tamque tenero te prævenire amore, quomodo poteris non amare illum, qui tantum te amat? quo pacto tam abjectam habes animam, quæ aspirare te non sinat ad eum honoris apicem, ut intimæ amicitiae vinculo te jungas amico tam nobili, qui suo te prævenit amore, teque sollicitat, ut reciprocè ipsum ames? An cor tibi est? An quidquam amandi gaudes facultate? hæc certè sola consideratio accendere deberet omnium hominum corda divini Amoris incendio.

Verum si ira est, unam tantummodò è quatuor his obliga-

G tionibus

tionibus cumulata sufficere ad lucrandum cor mundi prorsus insensibilis, ipsamque obstringendum, ut amet & diligat Deum suum; quid erit, si omnes simul jungantur? Nè speraveris, voluntatem tuam unquam

alibi inventuram, vel requiem vel pacem, vel voluptatem solidam: Sed gusta & proprio cognosce Experimento, quam suavis sit Dominus; & fateberis summas voluntatis delicias esse, amare Deum suum.

CONSULTATIO III.

Dulcissima Memoria Consolatio est Dei Recordatio.

Tenebam in manibus Confessiones Sancti *Augustini*, ubi legebam prelia, quibus gratia oppugnat Cor illius, dum conversionem meditabatur, & resistantiam adeo pervitacem, qua ipse gratia refragatur; & admirabar, quod non nemo inveniri potuerit in mundo, qui sibi habuerit persuasum, magnum hunc Doctorem fuisse opinionis, quod in statu naturae per peccatum debilitatae, uti nunc est, nunquam resisti possit, internis gratiae motibus: Nam quo pacto hujus esse potuit opinionis, quae tam manifeste proprio suo adversabatur Experimento. An recipi possent magis interni gratiae motus, quam fuerint illi, quibus non solum tangebatur, sed tam efficaciter urgebatur cor ipsius, ut obtemperaret

Deo? Et nihil omnino, quod & quantas fecit ipse resistantias omnibus hinc pijs motibus? quantis intendit conatibus, ut tenderet contra tam amabiles hostes Dei assultus, donec voluntatis suae praerberet assensum, & tandem firma iniret consilia ad se convertendum.

Dum hinc defixus haerebam cogitationibus, venit visitatum me Zosimus, quocum priorem consultationem institueram, explanans felicitatem voluntatis unice Deo per amorem adherentis, totus adhuc refertus bonis, quos conceperat, affectibus. Et quoniam Coelestium bonorum proprietates est, ut, quanto gustantur amplius, tanto desiderantur ardentius, sanctam quandam impulsus aviditate addiscendi quidpiam de Deo, quem haud leviter degustare incipiebat,

Augustinus experimentus est, resisti posse gratia internis;